

Гетевитѣ думи: „Въ самотността талантътъ крепне, характерътъ — въ световни бури“. Но това е ясно. Казвали сж го хора, на които липсва душа, за да го постигнатъ.

А влюбенъ въ живота, Иво Доля, досущъ като рицаръ Олафа, съ чиято вълшебна легенда се пробуждаше неговa духъ, той изпроси прѣдъ смъртта да прѣмине пиршествено брачната нощъ съ живота и съ това ни даде „На острова на блаженните“. А какъ дълъгъ бѣше творческиятъ пжтъ на Славейкова доклѣ стигне въ своитѣ търсения магесния кжтъ, отдѣто дѣйствителността въ най-груба и дребна форма се прѣвръща въ поезия. Да прѣвърне дѣйствителността въ поезия — не е ли това най-силниятъ купнежъ на всѣки художникъ? Свидѣтелки на това развитие сж неговитѣ книги: „Момини сълзи“, „Епически песни“, „Блянове“, „Кървавата песенъ“, „На острова на блаженните“ и „Сънъ за щастие“ — тази чудна гирлянда отъ сто лирически пѣсни. Звон Навѣрно на нѣкой отъ кръстопжищата къмъ духовната родина на твореца Доре Груда е написалъ драматическото стихотворение „Къмъ кой брягъ?“. На зова:

„Къмъ кой брягъ? Къмъ кои страни?“. — *„Бждете елини на модерния свѣтъ“* въ отвѣтъ каза О. ванъ Гелдернъ и поетътъ съ единъ замахъ проправи своя нататъшенъ пжтъ... Защото Пенчо Славейковъ е дѣйствително единъ великъ елинь, пръвъ поетъ на елинизма у насъ, като подчерта съ произведенията си, че намира неговитѣ начала въ жизнената, крѣпка и спокойна народна душа и съ това го поставя като основна черта на народния мирогледъ. Но това не е еленизма на нѣмския професоръ, роденъ въ суката надъ старинни фолианти,